

OA Stikstof - Wie doet wat?

Korte toelichting

In deze werkvorm wordt de stikstofcrisis gebruikt om de verschillende bestuurslagen uit te leggen. Aan de hand van het stikstofprobleem wordt elke betrokken bestuurslaag behandeld. Deze werkvorm is gericht op vmbo.

Leerdoelen

- Leerlingen leren welke bestuurslagen er zijn.
- Leerlingen leren dat een probleem zoals stikstof met meerdere bestuurslagen te maken heeft.

Benodigheden

- Werkblad Goede Volgorde
- Werkblad Stikstofregels

Duur

20 minuten

Bronnen

- NOS Nieuws van de Week, drie onderwerpen in makkelijke taal. Elke week maakt de NOS een journaal van tien minuten voor mensen die moeite hebben met lezen en schrijven.
<https://youtu.be/mfbqy5lTh98?t=287>

Stappenplan

1. Leg uit wat de aanleiding is voor deze les.
‘Vandaag gaan we het hebben over stikstof en de rechtsstaat. Jullie hebben vast gehoord over de demonstraties van boeren tegen plannen van het kabinet. Die plannen zijn bedoeld om de hoeveelheid stikstof te verminderen. Maar van wie moet dat, van de Europese Unie of van Nederland zelf? Hoe maken ze die plannen? Kunnen provincies niet zelf een eigen plan maken? Kan de rechter er iets over zeggen? Daar gaan we het vandaag over hebben.’
2. Bekijk samen het filmpje van NOS Nieuws van de Week van 4.47 min tot 5.26 min. Dit is de letterlijke tekst van het filmpje: *“De regering wil dat er minder boerenbedrijven in Nederland komen en dat betekent dat een aantal boeren moet stoppen. Dat staat in de plannen die de regering heeft gemaakt. De plannen moeten ervoor zorgen dat er minder stikstof in de lucht komt. Stikstof is een gas en te veel stikstof is slecht voor de natuur. De mest van boerenbedrijven zorgt voor de uitstoot van te veel stikstof. Ook de uitlaatgassen van fabrieken en het verkeer doen dat. De regering heeft nu plannen gemaakt voor de boeren. Ze willen dat boerderijen vlakbij natuurgebieden verdwijnen. In ruil daarvoor krijgen de boeren geld. Maar de meeste boeren willen dat niet. Volgens de regering kan het niet anders. Er zijn afspraken gemaakt met andere landen in Europa over hoeveel stikstof een land mag uitstoten. Nederland stoot volgens die regels veel te veel uit. Zolang dat zo is mogen er bijvoorbeeld geen huizen worden bijgewoond. Want ook bij de bouw van huizen komt stikstof vrij.”*
3. Lees daarna samen het informatieblad. Is alles duidelijk voor ze?
4. Laat de leerlingen in groepjes van twee werkblad 1 en daarna werkblad 2 maken.
5. Bespreek de werkbladen samen in de klas.

INFORMATIEBLAD

1. Europese Commissie

De mensen in de Europese Commissie is een soort regering van de Europese Unie.

De Europese Commissie maakt richtlijnen.

Een richtlijn is een doel dat elk land van de Europese Unie moet halen.

De landen mogen zelf kiezen hoe ze dat doel halen.

De Europese Commissie heeft een richtlijn gemaakt over hoeveel stikstof elk land mag hebben.

Hoe groter een land is, hoe meer stikstof er mag zijn. Kleine landen mogen juist minder stikstof hebben.

Als er in een land natuurgebieden zijn, moeten die extra beschermd worden.

In de buurt van deze natuurgebieden mag minder stikstof uitgestoten worden.

2. Nederlandse regering

In de Nederlandse regering zitten ministers. De minister van Landbouw en de minister voor Stikstof maken plannen om de Europese richtlijn te halen.

De ministers moeten kiezen hoe zij dit gaan doen: voor wie moeten er nieuwe regels komen? Wie gaat de regels uitvoeren? Hoe controleer je dat iedereen zich aan de regels houdt?

De minister mag ook voor elke provincie een richtlijn maken.

3. Tweede Kamer

In de Tweede Kamer zitten 150 mensen. Die noem je Tweede Kamerleden.

De Tweede Kamerleden beslissen of ze het eens zijn met de plannen van de minister.

Als meer dan de helft van de Tweede Kamer het eens is met de plannen, mag de minister de plannen uitvoeren.

Ze controleren daarna of de minister de plannen goed uitvoert.

4. Nederlandse provincies

Ook in de provincie heb je een soort ministers.

Zij maken plannen om de Nederlandse regels uit te voeren.

Volgens de nieuwe Nederlandse regels moet er minder stikstof komen in de provincies.

In provincies met veel beschermde natuurgebieden mag er zelfs nóg minder stikstof zijn.

De provincie moet bedenken wat ze gaan doen: moeten er boeren weg, of moeten ze fabrieken sluiten?

5. Raad van State

In De Raad van State zitten rechters.

De rechters van de Raad van State oordelen of de overheid zich aan zijn eigen regels houdt.

Elke Nederlandse burger mag naar de Raad van State als hij het niet eens is met een besluit van de overheid.

De overheid moet zich houden aan de uitspraken van de Raad van State.

Milieuorganisaties vonden dat Nederland zich niet aan de Europese regels voor natuur hield.

De milieuorganisaties gingen naar de Raad van State.

De Raad van State gaf hun gelijk: de Nederlandse stikstofregels waren in strijd met de Europese regels over natuur. Toen moesten de Nederlandse ministers hun regels aanpassen.

Werkblad 1 Goede Volgorde: Wie doet wat?

Vul de woorden in op de juiste plek. Let op! Sommige woorden moet je op twee plekken invullen.

Regering

Europese Commissie

Provincies

Tweede Kamer

- 1) De maakt richtlijnen voor alle Europese landen.
- 2) De maakt plannen om de Europese richtlijn te halen.
- 3) De beslist of ze het eens zijn met de plannen van de minister.
- 4) De oordeelt dat Nederland zich niet aan de stikstofregels houdt.
- 5) De moet daarna nieuwe plannen verzinnen om de Europese richtlijn te halen.
- 6) De voeren daarna de nieuwe plannen van de minister uit voor hun provincie.

Werkblad 2 Uitleg: Wie doet wat?

Wie doet wat? Trek een lijn naar de goede uitleg van elk begrip.

Europese Commissie	Maakt stikstofregels voor Nederland
Minister van landbouw	Maken stikstofregels voor hun provincie
Tweede Kamer	Beslist of ze het eens zijn met de plannen van de minister
Provincie	Bekijkt of de overheid zich zelf aan de regels houdt
Raad van State	Maakt stikstofrichtlijnen voor Europese landen

Antwoordblad 1 Goede volgorde: Wie doet wat?

Vul de woorden in op de juiste plek. Let op! Sommige woorden moet je op twee plekken invullen.

Regering

Europese Commissie

Provincies

Tweede Kamer

- 1) De **Europese Commissie** maakt richtlijnen voor alle Europese landen.
- 2) De **Regering** maakt plannen om de Europese richtlijn te halen.
- 3) De **Tweede Kamer** beslist of ze het eens zijn met de plannen van de minister
- 4) De **Provincies** voeren de plannen van de minister uit voor hun provincie.
- 5) De **Raad van State** oordeelt dat Nederland zich niet aan de stikstofregels houdt.
- 6) De **Regering** moet nieuwe plannen verzinnen om de Europese richtlijn te halen.
- 7) De **Provincies** voeren de nieuwe plannen van de minister uit voor hun provincie.

Antwoordblad 2 Stikstofregels: Wie doet wat?

Wie doet wat? Trek een lijn naar de goede uitleg van elk begrip.

Europese Commissie		Maakt stikstofregels voor Nederland
Minister van landbouw		Maakt stikstofregels voor hun provincie
Tweede Kamer		Beslist of ze het eens zijn met de plannen van de minister
Provincie		Bekijkt of de overheid zich zelf aan de regels houdt
Raad van State		Maakt stikstofrichtlijnen voor Europese landen